

tijdens de duur van een (in)formatieopdracht. Tot voorige week moesten de studenten leren dat een belangensconflict de parlementaire procedure 120 dagen opschort. Maar donderdag ging iedereen er op eens van uit dat die periode eigenlijk veel korter is en dat het parlement al meteen het splitsingsvoorstel kon stemmen. Maar is die periode niet juist veel langer dan 120 dagen? Want enig tewelk leert dat het vorige belangensconflict, van het compromis hoger geworden vrijheidsbel, met daaroponderingen. Het is een met elk institutioneel specifiek regelingen en uitsonderingen op de uitwerking van de openbare wetgeving. Het is een met elk institutioneel specifiek regelingen van grensdel, blokkeringsmechanismen, stapeling van grensdel, blokkeringsmechanismen, waarbaar kluwen. Het is een hallucinante openbare, zijn onze instellingen worden tot een onontwaarde op een volgende staatsheraanvoering.

**ROMEINEN**  
Deze verriggende institutionele normveranderingen zijn op de voorgrond gekomen op zoek naar een bruikbare hap.

**GRONDWET**  
De waarheid is dat België een land geworden is van een institutionele kluwen. Als dat we momenteel beleven. Die decaden van het Belgische regime komt nog best tot uiting in de manier waarop sommigen nu nostalgisch terugblikken naar vroeger tijden. Een beetje zoals niet aanstaat, leggen ze de gewoon naast zich neer. De grondwet schijnt onduidelijk voor dat een van de senatoren van de Nederlandse taal-groep in Brussel moet wonen. Als dat toevallig het geval is, zoveel te beter. Indien niet (zoals in de periode 1999-2003), dan doen de politici simpelweg alsof die regel niet bestaat.

Het gaat vandaag zelfs zover dat ook de fundamentele van ons institutionele model op losse schroeven komen te staan. Tot voor kort leidden

# Politieke versnippering tegenstaan is geen panacee

Politieke versnippering weerspiegelt grondige maatschappelijke veranderingen. Die tover je niet institutioneel weg.

**D**en voor de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde is mislukt. De poging om een oplossing te vinden voor de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde is mislukt. De situatie de werking van de politiek aanzienlijk. Een ander belangrijk element is de steeds grotere politieke versnippering. In het federale parlement zitten nu vertegenwoordigers van liefst twaalf partijen: CD&V, Open VLD, sp.a, LDD, Vlaams Belang, Groen!, N-VA, PS, MR, Ecolo, cdH en Front National. Bij de verkiezingen van 1950 haalde de CVP in Vlaanderen 60 procent van de stemmen en had ze bijna 35 procentpunten voorafsprong op de tweede, de BSP. Bij de regionale verkiezingen van 2009 kreeg CD&V 22,9 procent van de stemmen, score voor de grootste haalde de belangetijds politieke families, de socialisten en de christen-democraten, samen 85 procent. Vandaag geen 40 procent.



**Pascal Delwit**  
Is politoloog aan de Universiteit Libre de Bruxelles (ULB).  
Acht onderhandelingen complex omdat ze nu minder globaal en gefinancierd moeten verlopen.  
Vindt ook de asymmetrische regelingen en de politieke versnippering pijnlijken.

**Bijt de slang zich bij door-gedreven federalisme niet in de eigen staart?**  
De regionale en op federaal niveau wijzigt deze op federaal en op regionaal niveau wijzigt deze situatie de werking van de politiek aanzienlijk. Een ander belangrijk element is de steeds grotere politieke versnippering. In het federale parlement zitten nu vertegenwoordigers van liefst twaalf partijen: CD&V, Open VLD, sp.a, LDD, Vlaams Belang, Groen!, N-VA, PS, MR, Ecolo, cdH en Front National. Bij de verkiezingen van 1950 haalde de CVP in Vlaanderen 60 procent van de stemmen en had ze bijna 35 procentpunten voorafsprong op de tweede, de BSP. Bij de regionale verkiezingen van 2009 kreeg CD&V 22,9 procent van de stemmen, score voor de grootste haalde de belangetijds politieke families, de socialisten en de christen-democraten, samen 85 procent. Vandaag geen 40 procent.

**CONFEDERATIE**  
Om die kloof te dichten moeten we België verter. Het is een tijd geweest dat de Belgische elite pseudofederaal België nu al veertig jaar kunstmatig rekt, werd daarbij verheven tot een hoog-technologie export-timmeren tot een echte confederatie. Tot een model waar bij Vlaanderen en Franstalig België twee soevereine deelstaten vormen van de Europese Unie, die in een grondwettelijk verdrag vastleggen wat ze nog samen willen doen en hoe de gemeenschappelijke hoofdstad Brussel zal worden bestuurd. Een model waarbij enkel nog de deelstaten samenleven. Als dat al ooit het geval is geweest, dan is daar toch wel definitief een einde aan gekomen tijdens de politieke crisis van 2007. Vandaag is het zovergegaan dat het Belgische institutioneel 'model' van de Belgische pseudofederatie eindelijk om te slaan, om voluit te kiezen voor een nieuw confederaal partnership met de Franstaligen. Want de historische woorden van Yves Leterme (op 14 juli 2008) zijn vandaag actueel dan ooit: 'Het overlegmodel op louter federaal niveau heeft zijn limieten bereikt.'

Volgen we de eerste school, dan zou de kieswet wijzigen naar meerderheidsmodel laten vermoeven dat een verkiezing volgens het meerderheids-principe ('the winner takes it all') de parlementaire vertegenwoordiging zou kunnen wijzigen: er zouden zich duidelijke meerderheden aftekenen. De politieke versnippering zou dus simpelweg worden tegengaan door de kieswet te wijzigen. De andere school zal opmerken dat de politieke fragmentatie toch is geëvolueerd, zonder dat het kiesstelsel is gewijzigd. Wat zou aantonen dat het kiesstelsel op zich geen effecten te weegbrengt, wel dat de effecten variëren in functie van maatschappelijke ontwikkelingen en van de nationale cultuur. Het vertegenwoordigers van liefst tiel in Groot-Brittannië, India en Canada, maar resulteert toch niet in dezelfde politieke configuraties. Voor Griekenland, Spanje en Portugal geldt dan weer dat hun proportionale systemen vandaag quasitweepartijstelsels baren.

**KANALISEREN**  
Bovendien valt af te wachten of de effecten wel dezelfde zouden zijn bij Franstaligen en Vlamingen. Men zal opwerpen dat er dan een andere institutionele weg kan worden ingeslagen: die van een doorgedreven federalisme - verkeerdelijk 'confederalisme' genoemd. Maar bij de slang zich vraag naar in Vlaanderen. Maar bij de slang zich dan niet in de eigen staart? Want waar is de politieke versnippering het indrukwekkendst in België en Europa? In Vlaanderen, en ook meer en meer in Nederland, dat er vaak model staat. Deze kantheiningen hoeven natuurlijk een institutioneel debat niet te verhinderen. Maar ze moeten ons ook hoeden voor naïviteit: politieke versnippering is een culturele en politieke vertaling van fundamentele wijzigingen in de maatschappij, vooral in Vlaanderen. Een institutionele verandering kan die misschien wel kanaliseren, maar ze kan hun uitdrukking niet verhinderen.

**DE SPLITTING VAN DE PARTIJEN NIET TOT MEER WELVAART GELEID, INGEENDEEL.**  
In geen enkel ander land zijn partijen opgesplitst naar taal, gesplitst naar taal, ook al spreekt men er verschillende talen, zoals in Zwitserland. Ook in België waren de partijen tot 50 jaar geleden niet opgesplitst. Er waren bijvoorbeeld minder partij-gevoel om een regering te vormen, en er waren minder partij-voorzitters. Het is duidelijk dat een land bestu- ren gemakkelijker gaat met minder partijen. De splitsing van de partijen naar taal en de federalisering hebben niet tot meer welvaart geleid, integendeel. Onze gedeeltelijk uitgedrukte welvaart, het dbp, is er in verhouding tot andere landen op achteruitgegaan. Dat is uiteraard te wijten aan de vermeerdering van het 'bestuurlijk apparaat', dat sindsdien meer dan verdubbelde in omvang, maar ook aan de meer ingewikkelde besluitvorming. De vraag is of anno 2010 de taal een fundamentele element is in de politieke keuze dan de typisch maatschappelijke waarden volgens dewelke de politieke partijen in andere landen zijn opgedeeld. Het is in die zin moeilijk te begrípen dat liberalen van alle landen in het Europese Parlement een fractie vormen onder leiding van Guy Verhofstadt, terwijl de MR en de Open VLD geen gemeenschappelijke fractie hebben in het Belgische parlement. Hetzelfde is waar voor socialisten en christendemocraten. Als dit land de voorbije 50 jaar maar één socialistische, één christendemocratische en één liberale partij zou hebben gehad, zou er nooit een BHV-probleem zijn geweest. Dat is zeker.



**ROLAND DUCHATELET** leidt Melexis, de fabrikant van computertips voor de autosector. Hij is senator voor Open VLD.  
COLOFON DE TIJD  
ADVERTENTIES: Thimmarla Tel. (02) 422 05 11 Fax (02) 422 05 10. Mediamail Tel. (02) 423 61 11, op werkdagen van 9u30 tot 18u30. ALBERTUS ALBERTUS: Ontwerper van de afbeelding. OPPERHOEFDE DIRECTEUR: Dak Weytse. OPERATIONEEL DIRECTEUR: abo@tijds.be. REDACTIE: Dierik Heerens. REDACTIEDIRECTEUR: Frederik Desbaze. FINANCIEEL DIRECTEUR: Arnaud Debarcelle. RENAMELING: Nieuw: 412-705801-21. BTW-NUMMER: 404.800301. VERANTWOORDELIJKE UITGEVER: DIRK VERLIEG. HAVENMAN BEC, BUS 309, 1000 BRUSSEL.



tijdens de duur van een (in)formatieopdracht. Tot vorige week moesten de studenten leren dat een Belangenconflict de parlementaire procedure 120 dagen opschort. Maar donderdag ging iedereen er op eens van uit dat die periode eigenlijk veel korter is en dat het parlement al meteen het splitsingsvoorstel kon stemmen. Maar is die periode niet juist veel langer dan 120 dagen? Want enig tewelk leert dat het vorige belangenconflict, van het compromis hoger geworden vullingsbe, met daarop een compromis hoger geworden vullingsbe, met daarop een bruikbare hap.

**ROMEINEN**  
Deze vertregende institutionele normveranderingen zijn onze instellingen geworden tot een onont- werpbaar kluwen. Het is een hallucinante opeen- staping van grenzels, blokkeringen en speciale regelingen en uitzonderingen op de uitzonderingen. Het is een met elk institutioneel compromis hoger geworden vullingsbe, met daarop een bruikbare hap.

**GRONDWET**  
De waarheid is dat België een land geworden is van een institutionele kluwen. Als dat we momenteel beleven. Die decadentie van het Belgische regime komt nog best tot uiting in in hun kraam past, vinden de partitieren ter plekke nieuw 'gewoonterecht' uit. En als een regel hun niet aanstaat, leggen ze die gewoon naast zich neer. De grondwet schijft onduidelijk voor de groep in Brussel moet wonen. Als dat toevallig het geval is, zoveel beter. Indien niet (zoals in de periode 1999-2003), dan doen de politici simpelweg alsof die regel niet bestaat.

Het gaat vandaag zelfs zover dat ook de fundamentele van ons institutionele model op losse schroeven komen te staan. Tot voor kort leerden we dat de regel niet bestaat.

Vandaag krijgen we te horen dat het vroeger Jean-Luc Dehaene wilde het probleem bijkopen met allerlei kronkelige regelingen. De voorgedragen oplossingen door de vullingsbe wat op te ho-

**Belgie is een hallucinante opeenstapeling van grenzels, blokkeringen, speciale regelingen en uitzonderingen op de uitzondering.**

Er is een tijd geweest dat de Belgische elite zichzelf wijf probeerde te maken dat België een institutieel gidsland was voor de wereld. De br- colage waartmee men het voortbestaan van een pseudofederaal België nu al veertig jaar kunstmatig rekt, werd daarbij verhevend tot een hoog- technologisch export- product. En zie, heel de wereld keek vol bewondering toe hoe wij twee verschillende culturen op een vreedzame wijze hieten samenleven. Als dat al ooit het geval is geweest, dan is daar toch wel definitief een einde aan gekomen tijdens de politieke crisis van 2007. Vandaag is het zover gegaan dat het Belgische institutionele 'model' walging vervalt.

Om die kloof te dichten moeten we België vertimmeren tot een echte confederatie. Tot een model waarvoor Vlaanderen en Franstalig België twee soevereine deelstaten vormen van de Europese Unie, die in een grondwettelijk verdrag vastleggen wat ze nog samen willen doen en hoe de gemeenschappelijke hoofdstad Brussel zal worden beheerd. Een model waarbij enkel nog de deelstaten samenleven. Als dat al ooit het geval is geweest, dan is daar toch wel definitief een einde aan gekomen tijdens de politieke crisis van 2007. Vandaag bestaat erin om het volgekterbedeblad van de Belgische pseudofederatie eindelijk om te slaan, om voluit te kiezen voor een nieuw confederaal partnership met de Franstaligen. Want de historische woorden van Yves Leterme (op 14 juli 2008) zijn vandaag actueel dan ooit: 'Het overnemen bereikt.'

**Politieke versnippering tegenaan is geen panacee**

Politieke versnippering weerspiegelt grondige maatschappelijke veranderingen. Die tover je niet institutioneel weg.



Pascal Delwit

**D**en voor de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde is mislukt. De poging om een oplossing te vinden voor de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde is mislukt. De situatie de werking van de politiek aanzienlijk. Een ander belangrijk element is de steeds grotere politieke versnippering. In het federale parlement zitten nu vertegenwoordigers van liefst twaalf partijen: CD&V, Open VLD, sp.a, LDD, Vlaams Belang, Groen!, N-VA, PS, MR, Ecolo, cdH en Front National. Bij de verkiezingen van 1950 haalde de CVP in Vlaanderen 60 procent van de stemmen en had ze bijna 35 procentpunten voorsprong op de tweede, de BSP. Bij de regionale verkiezingen van 2009 kreeg CD&V 22,9 procent van de stemmen, score voor de grootste politieke familie, de socialisten en de christen-democraten, samen 85 procent. Vandaag geen 40 procent.

De fragmentatie heeft enorme gevolgen. Ze maakt het noodzakelijk verschillende partners samen te brengen om aan een parlementaire meerderheid te geraken, en er zijn aanzienlijk wat partners nodig bij onderhandelingen. Aan speciale Komen die fragmentatie en haar gevolgen worden vermeden? Er zijn twee stromingen. In- meer in Nederland, dat er vaak model staat. Deze kanttekeningen hoeven natuurlijk een institutioneel debat niet te verhinderen. Maar ze moeten ons ook hoeden voor naïviteit: politieke versnippering is een culturele en politieke vertaling van fundamentele wijzigingen in de maatschappij, vooral in Vlaanderen. Een institutionele verandering kan die misschien wel kanaliseren, maar ze kan hun uitdrukking niet verhinderen.

**Bijt de slang gedreven niet in de eigen staart?**

**KANALISEREN**  
Bovendien valt ar te wachten of de effecten wel dezelfde zouden zijn bij Fransstaligen en Vlamingen. Men zal opwerpen dat er dan een andere institutionele weg kan worden ingeslagen: die van een doorgedreven federalisme - verteerderlijk 'confederalisme' genoemd. Maar bij de slang zich vraag naar in Vlaanderen. Maar bij de slang zich haalden de belangrijke politieke families, de socialisten en de christen-democraten, samen 85 procent. Vandaag geen 40 procent.

**CONFEDERATIE**  
Om die kloof te dichten moeten we België vertimmeren tot een echte confederatie. Tot een model waarvoor Vlaanderen en Franstalig België twee soevereine deelstaten vormen van de Europese Unie, die in een grondwettelijk verdrag vastleggen wat ze nog samen willen doen en hoe de gemeenschappelijke hoofdstad Brussel zal worden beheerd. Een model waarbij enkel nog de deelstaten samenleven. Als dat al ooit het geval is geweest, dan is daar toch wel definitief een einde aan gekomen tijdens de politieke crisis van 2007. Vandaag bestaat erin om het volgekterbedeblad van de Belgische pseudofederatie eindelijk om te slaan, om voluit te kiezen voor een nieuw confederaal partnership met de Franstaligen. Want de historische woorden van Yves Leterme (op 14 juli 2008) zijn vandaag actueel dan ooit: 'Het overnemen bereikt.'

Als dit land de voorbije 50 jaar maar één socialistische, één christendemocratische en één liberale partij zou hebben gehad, zou er nooit een BHV-probleem zijn geweest. Dat is zeker.

**Roland Duchatelet** leidt Melexis, de fabrikant van computers voor de autosector. Hij is senator voor Open VLD.

**COLOFON DE TIJD**  
ADVERTENTIES: Mediahuis tel. (02) 422 05 11, fax (02) 422 05 10, info@mediatijd.be  
ALGEMEEN DIRECTEUR: Dirk Weyts  
OPERATIONEEL DIRECTEUR: Michiel De Maesseneke  
REDACTIE: abo@mediatijd.be  
Dierik Heerens  
REDACTIE DIRECTEUR: Fredrik De Maesseneke  
FINANCIEEL DIRECTEUR: Arnaud Debarcelle  
REKENING: NKB tel. 412 705051-21  
BTW-NUMMER: BE04800301  
VERANTWOORDELIJKE UITGEVER: DIRK VERLIEGE, HAVENMAN BEC, BUS 309, 1000 BRUSSEL



**De splitsing van de partijen welvaart geleid, intengendeel.**

In geen enkel ander land zijn partijen opgesplitst naar taal, gesplitst naar taal, ook al spreekt men er verschillende talen, zoals in Zwitserland. Ook in België waren de partijen tot 50 jaar geleden niet opgesplitst. Er waren bijvoorbeeld minder partij-gevolg minder partij- en nodig om een regering te vormen, en er waren minder partij-voorzitters. Het is duidelijk dat een land bestu- ren gemakkelijker gaat met minder partijen. De splitsing van de partijen naar taal en de federalisering hebben niet tot meer welvaart geleid, intengendeel. Onze geleidelijk uitgedrukte welvaart, het dbp, is er in verhouding tot andere landen op achteruitgegaan. Dat is uiteraad te wijten aan de vermeerdering van het 'bestuurlijk apparaat', dat sindsdien meer dan verdubbelde in omvang, maar ook aan de meer ingewikkelde besluitvorming. De vraag is of anno 2010 de taal een fundamentele element is in de politieke keuze dan de typisch maatschappelijke waarden volgens dewelke de politieke partijen in andere landen zijn opgedeel. Het is in die zin moeilijk te be- gríppen dat liberalen van alle landen in het Europees Parlement één fractie vormen onder liberale partij zou hebben gehad, zou er nooit een BHV-probleem zijn geweest. Dat is zeker.

Tijd, zaterdag 24 April 2010